

skem dvorcu na otoku Krku. Ustanovitelj, prevzvišeni biskup dr. Anton Mahnič, je v obširnejšem govoru očrtal namen „Staroslovenske akademije“. Čuvala bo privilegij staroslovenskega bogoslužja, zbirala staroslovenske književne ostanke ter za to zbirko preiskrbel posebne prostore. Priredila bo tudi tiskarno za tiskanje glagoljskih knjig. Hkrati se bo v njej gojilo staroslovensko pevanje. — V odbor so bili izvoljeni: Dr. Franjo Volarič, generalni vikar in kanonik stolne cerkve krške, za predsednika; dr. Mate Vitezić, za podpredsednika; odborniki so: monsignor Zamlić, župnik v Volovskem, dr. Stanko Dujmović, predstojnik krškega samostana, doktor Josip Weiss, kanonik Oršić in Kirin Kleme Bonifačić, biskupski tajnik.

Stara slovanska imena. V neki poljski listini iz l. 1136., katero je popisal S. Zakrzewski, upravitelj krakovske znanstvene akademije, se nahajajo sledeča stara slovanska imena: Budislav, Bogumil, Tešimisel, Dobromisel, Dragomisel, Nemir, Nezamisel, Ninomisel, Siroslav, Snovid, Stojignev, Sulirad, Sulimisel, Sulislav, Tugomir, Trebimisel, Unemisel, Unevit, Vsemir, Vsemil, Dal, Dalibor, God, Godislav, Sul, Vratislav, Vrat, Vratek, Vlastibor, Vlast, Vlastek, Rast, Rastislav, Ljutislav, Vladislav, Vlad, Držislav, Pestislav, Piast, Gnjev, Gnjevomir, Sob, Sobjeslav, Sobov, Čeh, Čestoh, Hotislav, Hotan, Mestislav, Mest, Bratislav, Sestroh, Sestrislav, Očeslav, Vojan, Vojeslav, Bojan, Bojeslav. Ta imena so dobivala seveda pri raznih slovanskih plemenih različne oblike in končnice. Lepa izbira za naše — mlade pesnike!

Srbsko časopisje. Zdaj izhaja v Srbiji skupaj 81 časopisov (v Belgradu 70, v drugih, krajih 11). Izmed belgradskih listov jih je 27 političnih, 5 pedagoških in vzgojevalnih, 6 literarnih, 5 šaljivih, 4 vojaški, 4 poljedelsko-gospodarski, 3 rešujejo žensko vprašanje, 3 so cerkveni, po dva sta medicinska, sportna, društvena, kriminalna; po en list je pravosloven, finančni, obrten, trgovski, tiskarski in samo inseraten. Povprek se tiska vsakega lista 2000 izvodov. Pri zadnjem sestanku so srbski časnikarji priredili v Belgradu razstavo svojih listov.

O muslimanski kulturi v Bosni je predaval v krakovskem „Słowiańskim klubu“ prof. dr. Maryan Zdziechowski. Trije kulturni svetovi si podajajo roke v Bosni: hrvaško-katoliški, srbsko-bizantski in turško-islamski. Odkar je Avstrija segla v Bosno, je prisiljen islamski element, da izkuša napredovati vzporedno z zastopniki zapadne kulture. Vpliv zapada se kaže posebno v islamskem slovstvu, katero izraža odpor proti zastarelim izročilom turške prošlosti in proti odrevenelim verskim naporom mohamedanstva. Književniki mohamedanski, kateri pišejo v hrvaškem jeziku, so se izobraževali v modernem slovstvu, in zato je umljivo, da izražajo tudi moderne ideje in

izkušajo zblížati vzhodni in zapadni element. Te težnje se kažejo v spisih Edhema Mulabdića in Osmana Aziza, posebno pa v brošuri „Islam i kultura“, katero je spisal Osman Hadžić. Ta je nasprotnik krščanstva, a rad bi povzdignil islam do tolike kulturne višine, da bi mogel obstati poleg krščanstva. Mohamedanski Hrvatje so oni člen, ki dela nekako vez med krščanstvom in islamom. Iz rodoljubja in navade goreče zagovarjajo svoj koran, a vendar so že otroci zapadne civilizacije.

„Pravoslavna Dalmacija.“ Knjigo tega imena je napisal pravoslavni episkop Milaš v Zadru. V listu „Échos d' Orient“ je napisal A. Ratel obširen članek na podlagi te knjige, v katerem pa zavrača krivično Milaševo stališče proti katoličanstvu.

Srbska zemlja. „Srbska kraljevska akademija“ v Belgradu izdaje jako lepo in veliko delo: „Srbski etnografski zbornik“. Zdaj je na vrsti srbska domovina z naslovom „Naselja srbskih zemalja“. Uredil je prvo knjigo tega velikega zbornika doktor J. Cvijić. Srbsko zemljo so si učenjaki razdelili med seboj, in vsak proučuje svoj del. In sicer ga popisujejo natančno v vseh ozirih, in za vsak okraj je izdelan natančen „Atlas“. Ta pa ne obsega le narodnih zemljevidov, ampak tudi fotografije ljudstva, krajev in posebno natančne podobe ljudskih zgradb z vsemi deli in gospodarskimi potrebščinami. To je v resnici strokovno domoznansko delo, in mi bi le želeli, da bi se podobno organizirali tudi naši slovenski učenjaki in nam podali tako delo o naši zemlji!

Narodna biblioteka v Belgradu je izdala drugo knjigo svojega „Kataloga“. Slovanske knjige so razdeljene na dva dela. V prvem delu so knjige, pisane v cirilici, v drugem delu pa knjige v latinici. V drugem delu je tudi nekaj slovenskih knjig. Čudili smo se, ko smo videli, da imajo zastopano v Belgradu slovensko slovstvo skoro samo v dōbi od l. 1860. do 1880., in še to s takimi knjigami, ki nikakor ne kažejo cele in prave podobe naše književnosti. Vidi se, da ni nihče sistematično nabavljal knjig za „Narodno biblioteko“, ampak da so prihajala slovenska izdanja tja le slučajno, najbrže po darilih. Želeli bi, da Srbi ta nedostatek popravijo in si nabavijo tudi najboljše nove slovenske knjige.

Srbska sodobna književnost. V „Letopisu Matice Srpske“ objavlja Milan Nedeljković članke, v katerih odkrito našteva hibe sedanjih srbskih pisateljev. Njegova sodba je ta, da je srbska književnost zdaj v „periodi mediokritetâ“, da so vsi literati srednje vrednosti in se nobeden ne povzpneja do višine pravega talenta. Umevno je, da so se nekateri književniki čutili prizadete po tej obsodbi in srdito odgovarjajo Nedeljkoviću, kateri pa krepko vzdržuje svojo sodbo. Srbi imajo sicer mnogo leposlovnih listov, a pisatelj pogreša pri njih prave estetične razsodnosti. Ti listi premalo vzgajajo in se ne znajo iznebiti ne-